

**ONDERZOEK
PILOTPROJECTEN
CAMPUSSEN**

**BENCHMARKRAPPORT
DE UITDAGING**

B. Bieleman

M. Boendermaker

**ONDERZOEK PILOTPROJECTEN
CAMPUSSEN**

**BENCHMARKRAPPORT
DE UITDAGING**

December 2010

©INTRAVAL

Groningen-Rotterdam

1. Inleiding

In de periode 2007-2010 heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL in opdracht van het ministerie voor Jeugd en Gezin onderzoek verricht naar negen pilotprojecten voor niet-participerende jongeren. Dit onderzoek bestond uit een effectevaluatie en een procesevaluatie. Voor de effectevaluatie zijn onder meer op drie momenten vragenlijsten afgenomen bij de deelnemers van de projecten (bij instroom, bij uitstroom en een half jaar na uitstroom). In het kader van de procesevaluatie is de aanpak van de projecten beschreven volgens een aantal effectiviteitscriteria en zijn op verschillende momenten gesprekken gevoerd met projectleiders en projectmedewerkers. Bij de laatste interviewronde zijn tevens gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van instanties waarmee de projecten samenwerken. De resultaten van het onderzoek zijn gepubliceerd in drie onderzoeksrapporten.¹

Aanvullend is per project een benchmark opgesteld, waarin de individuele projectresultaten worden vergeleken met de gemiddelde resultaten. Hiermee krijgt elk project inzicht in zijn eigen resultaten. Voor het samenstellen van deze benchmarks is gebruik gemaakt van de gegevens en onderzoeksresultaten zoals gepresenteerd in het eindrapport.

In dit benchmarkrapport komen de resultaten van de Uitdaging (Soesterberg) aan de orde. Daarbij wordt om te beginnen kort ingegaan op de belangrijkste projectkenmerken van de Uitdaging. In paragraaf 3 komen de resultaten van de deelnemers van de Uitdaging op de hoofddoelen en subdoelen aan de orde, waarbij deze resultaten worden afgezet tegen de resultaten van de negen projecten gezamenlijk. In paragraaf 4 wordt nagegaan in hoeverre de Uitdaging invulling geeft aan de projectkenmerken die in de evaluatie van de negen projecten naar voren zijn gekomen als werkzame kenmerken voor de aanpak van de deelnemers.

2. Projectkenmerken

In de evaluatie van de pilotprojecten zijn 12 projectkenmerken onderscheiden op basis waarvan de projecten onderling van elkaar kunnen verschillen, namelijk²:

- duur
- intensiteit
- in of buiten de eigen omgeving
- individuele of groepsgerichte aanpak
- toepassing van dwang- en drangmiddelen
- vorm en functie theoretische onderbouwing
- aandacht voor context deelnemer
- competentiegerichte benadering
- het aanbieden van scholing
- aandacht voor discipline en structuur
- aandacht voor nazorg
- samenwerking tussen instanties

Het project De Uitdaging is bedoeld voor jongeren van 17 tot 23 jaar die niet naar school gaan en niet werken. De deelnemers volgen een traject van drie maanden in een militaire omgeving, waarbij ze van maandag tot en met vrijdag op de legerbasis verblijven en in het weekend naar huis gaan. Jongeren kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan de Uitdaging, maar ook kan er bij plaatsing sprake zijn van dwang vanuit bijvoorbeeld reclassering. De toeleiding naar het project en de nazorg na afloop van het project wordt uitgevoerd door (hulpverlenende instanties in) de gemeente waar de jongere woonachtig is (voornamelijk Den Haag en Amsterdam). Deze

¹ Bieleman, B. J. Snippe, M. Boendermaker, M. Hofman (2008). Onderzoek pilotprojecten campussen. 1. Beschrijving projecten en doelgroep. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam; Bieleman, B. J. Snippe, M. Boendermaker, M. Hofman (2009). Onderzoek pilotprojecten campussen. 2. Voortgang en theoretische onderbouwing. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam; Bieleman, B. en M. Boendermaker (2010). Onderzoek pilotprojecten campussen. 3. Eindrapport: proces- en effectevaluatie. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.

² Een schematisch overzicht van deze kenmerken is bijgevoegd in bijlage 1.

gemeenten onderhouden gedurende het traject intensief contact met het project over de voortgang van de deelnemers.

De rode draad in de opleiding wordt gevormd door sport, het bijbrengen van waarden en normen, discipline, structuur, sociale vaardigheden en leren samenwerken. Het grootste deel van het programma vindt plaats in groepsverband, waarbij deelnemers gezamenlijk werken aan opdrachten, onder begeleiding van de instructeurs. Daarnaast heeft iedere deelnemer een eigen mentor, met wie de vooruitgang op de persoonlijke doelen van de deelnemer kan worden besproken. Gedurende de opleiding wordt een aantal cursussen aangeboden, waaronder BHV (bedrijfs hulpverlening) en VCA (veiligheidscertificaat algemeen).

De theoretische achtergrond van de aanpak van de Uitdaging was bij aanvang van het project niet schriftelijk vastgelegd. Gedurende de evaluatie is de achterliggende visie van de aanpak op verzoek van de onderzoekers nader geëxpliciteerd. In 2009/2010 is de Uitdaging gebruik gaan maken van een competentiegerichte benadering, waarin zij samenwerking hebben gezocht met het bureau Coast.

3. Resultaten deelnemers

Voor de evaluatie van de pilotprojecten zijn op verschillende momenten vragenlijsten afgenomen bij de jongeren die in de periode november 2007 tot en met december 2008 bij de pilotprojecten zijn ingestroomd: op het moment van instroom in het project; bij uitstroom uit het project; en een half jaar na uitstroom. Door de instroom- en de uitstroommeting met elkaar te vergelijken wordt een beeld gegeven van de resultaten op korte termijn, terwijl voor de resultaten op langere termijn de instroom- en vervolgmeting met elkaar worden vergeleken.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de resultaten van de deelnemers van de Uitdaging. Daarbij wordt om te beginnen ingegaan op de mate waarin de voor de campussen beoogde doelgroep is bereikt. Vervolgens komt de verhouding tussen het aantal jongeren dat is uitgestroomd en het aantal jongeren dat is uitgevallen aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de resultaten van de jongeren op het hoofdoel en de subdoelen. De resultaten van de deelnemers van de Uitdaging worden telkens vergeleken met de resultaten van alle deelnemers van de negen pilotprojecten.

3.1 Bereikte doelgroep

Uitgaande van Kamerstukken over de pilotprojecten (TK II 2005/2006, 23 972, nr. 85) en de gesprekken die zijn gevoerd met beleidsmedewerkers van betrokken ministeries zouden de pilotprojecten bedoeld zijn voor jongeren van 12 tot 27 jaar, die gedurende langere tijd niet naar school gaan, geen werk hebben, geen uitkering ontvangen en niet op zoek zijn naar scholing of werk, niet over een startkwalificatie beschikken en door bestaande voorzieningen niet worden bereikt. In later gedateerde stukken (TK II 2006/2007, 31 001, nr. 22) wordt aangegeven dat het gaat om jongeren die niet naar school gaan, geen baan hebben en ook niet op zoek zijn naar werk of opleiding, die soms voor ernstige overlast zorgen of af dreigen te glijden naar blijvende werkloosheid. Ook hierin wordt opgemerkt dat het moet gaan om jongeren die met de gebruikelijke instrumenten niet worden bereikt.

De doelgroep die door de pilotprojecten wordt bereikt komt slechts ten dele overeen met de beoogde doelgroep. Tabel 1 toont de school/werksituatie in de periode voor instroom van de jongeren van de Uitdaging en de jongeren uit de totale onderzoeksgroep. Uit de tabel blijkt dat van de 58 jongeren van de Uitdaging die in het onderzoek zijn opgenomen zeven jongeren

(12%) geen werk of scholing hadden in de zes maanden voor instroom in het project. Dit percentage is vergelijkbaar met het percentage in de totale onderzoeksgroep (13%).

Tabel 1 Beoogde doelgroep: geen werk of school in zes maanden voor instroom

	De Uitdaging (n=58)		Totaal (n=277)	
	n	%	n	%
Geen werk of school in zes maanden voor instroom	7	12	37	13
Wel werk of school in zes maanden voor instroom	51	88	240	87
Totaal	58	100	277	100

3.2 Uitstroom versus uitval

Van de 58 jongeren bij de Uitdaging die in het onderzoek zijn opgenomen, zijn 13 jongeren negatief uitgevallen uit het project (22%) (zie tabel 2). De overige 45 jongeren (78%) hebben het project volledig afgerond. Wanneer deze cijfers worden vergeleken met de cijfers voor de negen pilotprojecten gezamenlijk blijkt dat het percentage negatieve uitvallers bij de Uitdaging iets hoger is dan bij de totale onderzoeksgroep, respectievelijk 22% en 19%. Dit verschil is niet significant.³

Bij de totale onderzoeksgroep kunnen de jongeren die het project positief hebben beëindigd worden onderverdeeld in drie categorieën, namelijk: jongeren die het project volledig hebben afgerond (65%); jongeren die het project voortijdig hebben verlaten, maar wel positief hebben beëindigd (17%); en jongeren die ten tijde van de afronding van het onderzoek (februari 2010) nog in het project zaten (17%). Bij de Uitdaging vallen alle 45 jongeren die het project positief hebben beëindigd in de eerste categorie: zij hebben het project volledig afgerond. Het percentage jongeren dat het project volledig heeft doorlopen is daarmee bij de Uitdaging significant hoger dan gemiddeld, terwijl het aantal jongeren dat het project voortijdig positief heeft beëindigd en het percentage jongeren dat nog niet is uitgestroomd bij de Uitdaging significant lager is dan gemiddeld. Dit hangt waarschijnlijk samen met de opzet en de relatief korte projectduur van het de Uitdaging.

Tabel 2 Uitstroomsituatie

	De Uitdaging (n=58)		Totaal (n=277)	
	n	%	n	%
Positieve uitstroom	45	78	224	81
<i>Project helemaal afgerond¹</i>	45	100	146	65
<i>Voortijdige positieve uitval¹</i>	0	0	39	17
<i>Nog niet uitgestroomd¹</i>	0	0	39	17
Negatieve uitval	13	22	53	19
Totaal	58	100	277	100

¹ Significant verschil tussen de Uitdaging en de totale onderzoeksgroep, $p < 0,05$

3.3 Resultaten op hoofddoel

In het onderzoek is nagegaan in hoeverre de deelnemers aan de pilots een verbetering laten zien op het hoofddoel en de subdoelen van de projecten. De hoofddoelstelling van de pilotprojecten

³ Gezien het kleine aantal respondenten zijn de mogelijkheden voor het vaststellen van significante verschillen beperkt. Bij het vaststellen van significante verschillen is zowel gekeken naar een waarschijnlijkheidspercentage van 95% ($p < 0,05$) als naar een waarschijnlijkheidspercentage van 90% ($p < 0,10$).

is het toeleiden van jongeren naar scholing of werk. Om vast te stellen of dit hoofddoel behaald is, is van alle deelnemers nagegaan of er sprake is van een verbetering in de school- of werksituatie. Daarvoor zijn de gegevens uit de uitstroommeting en de vervolgmeting gecombineerd.

Tabel 3 toont de resultaten op het hoofddoel van de deelnemers van de Uitdaging in vergelijking met de totale populatie. Van de 34 jongeren van de Uitdaging waarbij meerdere metingen zijn afgenomen, blijkt bij 74% (25 jongeren) een verbetering te hebben plaatsgevonden op het gebied van scholing en/of werk. Dit percentage verschilt niet significant van het percentage in de gehele onderzoeksgroep (79%).

Wanneer wordt gekeken naar het type verbetering van deze jongeren, blijken de resultaten van de Uitdaging op een aantal punten te verschillen van de totale onderzoeksgroep. Van de 25 jongeren bij de Uitdaging die een verbetering laten zien is er bij 13 jongeren (52%) sprake van een verbetering in de schoolsituatie, hetgeen lager is dan bij de totale onderzoeksgroep (68%) (dit verschil is niet significant). Het percentage jongeren dat een verbetering laat zien in de werksituatie is bij de Uitdaging daarentegen met 40% (10 jongeren) significant hoger dan bij de totale onderzoeksgroep (14%). Dit verschil kan mogelijk worden verklaard door de leeftijds categorie van de doelgroep van de Uitdaging (17 tot 23 jaar): het grootste deel van deze doelgroep is niet meer leerplichtig. Voor twee deelnemers (8%) van De Uitdaging geldt dat een verbetering heeft plaatsgevonden in de school- én werksituatie. Dit percentage is vergelijkbaar met het percentage in de totale onderzoeksgroep (11%). Bij de totale onderzoeksgroep stromen 9 jongeren (7%) door naar een ander traject of instelling. Bij de deelnemers van de Uitdaging die in het onderzoek zijn opgenomen komt dit niet voor.

Tabel 3 Verbetering hoofddoel: school- en/of werksituatie

Verbetering	De Uitdaging (n=34)		Totaal (n=169)	
	n	%	n	%
Ja	25	74	133	79
School	13	52	91	68
Werk ¹	10	40	19	14
Ander traject of instelling	0	0	9	7
School en werk	2	8	14	11
Nee	9	26	36	21
Totaal	34	100	169	100

¹ Significant verschil tussen de Uitdaging en de totale onderzoeksgroep, $p < 0,05$

3.4 Resultaten op subdoelen

Naast het hoofddoel worden door de projecten verschillende subdoelen onderscheiden. Deze subdoelen moeten ertoe bijdragen dat de hoofddoelstelling wordt behaald. Hoewel de subdoelen die de projecten nastreven divers zijn, wordt een aantal subdoelen door de meeste projecten genoemd, namelijk:

- het vergroten van de motivatie
- het versterken van het gevoel van eigenwaarde
- het bijbrengen van (zelf)discipline
- het aanleren van sociale vaardigheden
- het verminderen van criminaliteit en probleemgedrag

Korte termijn

Door de scores van de instroommeting te vergelijken met de scores van de uitstroommeting, kan inzicht worden verkregen in de verbeteringen van de subdoelen op korte termijn. Tabel 4 toont de scores van de subdoelen bij de instroommeting en de uitstroommeting van de deelnemers van

de Uitdaging en de deelnemers uit de totale onderzoeksgroep. De veranderingen die bij de deelnemers van de Uitdaging op korte hebben plaatsgevonden hebben over het algemeen dezelfde richting als de gemiddelde resultaten bij de totale onderzoeksgroep. Zo stijgt de motivatie van de deelnemers van de Uitdaging van 8,2 bij instroom naar 8,5 bij uitstroom en bij de totale onderzoeksgroep van 8,3 naar 8,5. Op gevoel van eigenwaarde scoren de deelnemers van de Uitdaging bij instroom met 7,8 iets lager dan de totale onderzoeksgroep (8,0), terwijl de score bij uitstroom bij de deelnemers van De Uitdaging met 8,5 juist hoger is dan bij de totale onderzoeksgroep (8,2). Ook op het subdoel (zelf)discipline scoren de deelnemers van de Uitdaging aanvankelijk lager dan de totale onderzoeksgroep (respectievelijk 6,8 en 7,0), terwijl de deelnemers bij uitstroom juist hoger scoren: 7,4 bij de Uitdaging en 7,1 bij de totale onderzoeksgroep. Deze verschillen zijn niet significant.

Het middelengebruik van de deelnemers van de Uitdaging is bij instroom in het project met 3,4 iets hoger dan bij de totale onderzoeksgroep (3,2). Bij het de Uitdaging daalt dit middelengebruik gedurende het projecten naar 3,0, terwijl bij de totale onderzoeksgroep sprake is van een lichte stijging naar 3,3. Ook dit verschil kan niet statistisch worden onderbouwd.

Tabel 4 Scores subdoelen korte termijn (instroom- en uitstrooimeting)

	De Uitdaging (n=22-31)				Totaal (n=107-138)			
	Instroom		Uitstroom		Instroom		Uitstroom	
	m ¹	sd ²	m	sd	m	sd	m	sd
Motivatie	8,2	0,6	8,5	0,8	8,3	0,6	8,5	0,8
Gevoel van eigenwaarde	7,8	1,7	8,5	1,5	8,0	1,7	8,2	1,6
(Zelf)discipline	6,8	1,4	7,4	1,4	7,0	1,5	7,1	1,5
Sociale vaardigheden	6,2	0,8	6,5	0,7	6,4	1,0	6,5	1,1
Middelengebruik	3,4	3,1	3,0	3,0	3,2	3,0	3,3	2,8
Strafbare gedragingen	1,3	1,7	0,4	1,0	1,2	1,7	0,5	1,0

¹ m = gemiddelde; ² sd = standaarddeviatie

Langere termijn

Door de instrooimeting en de vervolgmeting met elkaar te vergelijken kan een beeld worden verkregen van de veranderingen van de deelnemers op de subdoelen op langere termijn (tabel 5). Ook op lange termijn blijken de veranderingen bij de deelnemers van de Uitdaging vergelijkbaar met de totale onderzoeksgroep. Wel doen zich enkele (niet statistisch te onderbouwen) verschillen voor. Zo is het gevoel van eigenwaarde van deelnemers van de Uitdaging bij instroom met 7,5 lager dan bij de totale onderzoeksgroep (8,0). Op het moment van de vervolgmeting hebben de deelnemers van de Uitdaging deze achterstand vrijwel volledig ingelopen: 8,3 tegenover 8,4. Ook op het gebied van sociale vaardigheden is de score van de deelnemers aanvankelijk lager (6,1 tegenover 6,4), terwijl de score van de deelnemers van de Uitdaging op het moment van de vervolgmeting gelijk is aan de totale onderzoeksgroep (6,5).

Het middelengebruik van de deelnemers van de Uitdaging is bij instroom met 4,0 iets hoger dan bij de totale onderzoeksgroep (3,5). Dit middelengebruik daalt bij de deelnemers naar 3,5, terwijl bij de totale onderzoeksgroep juist sprake is van een stijging naar 4,2.

Tabel 5 Scores subdoelen lange termijn (instroom- en vervolgmeting)

	De Uitdaging (n=10-22)				Totaal (n=55-98)			
	Instroom		Vervolg		Instroom		Vervolg	
	m	sd	m	sd	m	sd	m	sd
Motivatie	8,2	0,8	8,5	0,9	8,1	0,6	8,5	0,9
Gevoel van eigenwaarde	7,5	2,2	8,3	1,6	8,0	1,8	8,4	1,4
(Zelf)discipline	6,7	1,2	7,6	1,7	6,8	1,5	7,3	1,5
Sociale vaardigheden	6,1	0,7	6,5	0,7	6,4	0,9	6,5	1,1
Middelengebruik	4,0	3,2	3,5	3,2	3,5	2,9	4,2	3,3
Strafbare gedragingen	1,3	1,9	0,3	0,6	1,7	1,9	0,5	1,0

4. Leerpunten proces- en effectevaluatie

In het onderzoek naar de negen pilotprojecten is nagegaan welke projectkenmerken een belangrijke rol spelen bij het behalen van succes. Hierbij is ten eerste gebruik gemaakt van de informatie uit de procesevaluatie. In de gesprekken met projectmedewerkers, projectleiders en samenwerkende partijen, die in het kader van de procesevaluatie zijn gevoerd, zijn verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die door de betrokkenen van belang worden geacht voor de aanpak van niet-participerende jongeren. Daarnaast is gebruik gemaakt van gegevens uit de effectevaluatie. In de effectevaluatie is nagegaan in hoeverre de aanwezigheid van verschillende kenmerken verband houdt met het behalen van resultaten op het hoofddoel en de subdoelen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de projectenkenmerken die uit de proces- en effectevaluatie als relevant naar voor zijn gekomen, waarbij telkens wordt aangegeven in hoeverre de Uitdaging invulling geeft aan deze kenmerken.

4.1 Leerpunten procesevaluatie

In de gesprekken met projectleiders, projectmedewerkers en andere betrokken partijen zijn zeven verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die waardevol worden geacht voor de aanpak van niet-participerende jongeren.⁴ In matrix 1 wordt een overzicht gegeven van deze aandachtspunten, waarbij tevens wordt aangegeven in hoeverre de Uitdaging invulling geeft aan deze elementen. Van de zeven elementen die uit de procesevaluatie als waardevol naar voren zijn gekomen, zijn twee elementen bij de Uitdaging in ieder geval aanwezig, namelijk het bieden van een integrale aanpak waarin verschillende partijen samenwerken en kleinschaligheid. Daarnaast komt een aantal elementen gedeeltelijk terug in de aanpak van de Uitdaging, waaronder: het bieden van concrete, nuttige en arbeidsgerelateerde werkzaamheden; het bieden van een integrale aanpak, waarbinnen verschillende partijen samenwerken; en een het bieden van een individuele aanpak op maat.

Matrix 1 Waardevolle elementen op basis van procesevaluatie

Waardevolle elementen	Aanwezigheid van dit kenmerk bij de Uitdaging	Toelichting
Intensieve, geïntegreerde 12-uursaanpak	Deels	De Uitdaging biedt een intensieve 24-uurs aanpak.
Bieden van concrete, nuttige en arbeidsgerelateerde werkzaamheden	Deels	Een groot deel van het programma bestaat uit concrete opdrachten/werkzaamheden. Het gaat daarbij niet per definitie om arbeidsgerelateerde werkzaamheden, maar wel om het aanleren van werknemersvaardigheden
Integrale aanpak waarin verschillende partijen samenwerken	Ja	Door de Uitdaging wordt intensief samengewerkt met de gemeenten waar de jongeren woonachtig zijn.
Individuele aanpak op maat	Deels	Het grootste deel van het programma vindt plaats in groepsverband, waarbij deelnemers wel aan hun persoonlijke doelen kunnen werken.

⁴ Een uitgebreide uiteenzetting van de ervaringen van betrokken partijen bij de Uitdaging is opgenomen in bijlage 5 van het eindrapport (Bieleman, B. en M. Boendermaker (2010). Onderzoek pilotprojecten campussen. 3. Eindrapport: proces- en effectevaluatie. St. INTRAVAL, Groningen- Rotterdam).

Matrix 1 Waardevolle elementen op basis van procesevaluatie (vervolg)

Betrekken van sociale omgeving	Deels	De Uitdaging vindt plaats buiten de directe sociale omgeving van de deelnemers. Wel worden via de gemeente contacten met het thuisfront van de deelnemers onderhouden.
Fasering in de aanpak	Nee	In de beschrijving van de aanpak van de Uitdaging wordt niet expliciet gesproken over fasering.
Kleinschaligheid	Ja	Iedere lichte groep heeft maximaal 30 deelnemers, die gedurende het traject in twee groepen worden gesplitst.

4.2 Werkzame kenmerken effectevaluatie

In de analyses van de evaluatie van de pilotprojecten campussen is nagegaan in hoeverre de projectkenmerken verband houden met de door de projecten behaalde resultaten op het hoofddoel en de subdoelen. Hieronder worden deze werkzame kenmerken besproken, waarbij tevens wordt nagegaan in hoeverre de Uitdaging invulling geeft aan deze kenmerken.

Hoofddoelen

Uit de effectevaluatie blijkt ten eerste dat deelnemers bij projecten die veel nadruk leggen op discipline en structuur vaker een verbetering laten zien op het hoofddoel dan deelnemers van projecten waarbij hiervoor niet expliciet aandacht is. Daarnaast blijken deelnemers van korte en middellange projecten het meeste te verbeteren wat betreft school- of werksituatie. De deelnemers van projecten die langer dan 12 maanden duren laten minder vaak een verbetering zien in hun school- of werksituatie. Matrix 2 toont dat de Uitdaging over deze beide werkzame kenmerken beschikt: het project duurt drie maanden en het bieden van discipline en structuur vormt een essentieel onderdeel van het project.

Matrix 2 Werkzame kenmerken hoofddoel

Werkzaam projectkenmerk	Aanwezigheid van dit kenmerk bij de Uitdaging
Veel nadruk op discipline en structuur	Ja
Trajectduur minder dan 12 maanden	Ja

Subdoelen

Wat betreft het belang van de verschillende projectkenmerken voor de verbetering op de subdoelen worden in het onderzoek geen duidelijke trends gevonden. Wel blijken verschillende projectkenmerken verband te houden met verbetering op één of enkele subdoelen. In totaal zijn 13 verbanden aangetroffen. Zo blijken projecten met een duur van 6 tot 12 maanden op korte termijn een sterkere verbetering te laten zien in de motivatie van deelnemers dan projecten met een duur van 3 tot 6 maanden. Op lange termijn blijken bijvoorbeeld de sociale vaardigheden van deelnemers van projecten binnen de eigen leefomgeving van de jongeren meer te verbeteren dan van deelnemers van projecten buiten de leefomgeving.

In onderstaande matrices wordt een compleet overzicht gegeven van de subdoelen en de projectkenmerken die verband houden met verbetering op deze subdoelen op korte termijn (matrix 3) en lange termijn (matrix 4). Daarbij wordt tevens aangegeven of bij de Uitdaging sprake is van deze kenmerken. De 13 verbanden die in het onderzoek zijn gevonden betreffen in totaal negen verschillende projectkenmerken. Vier van deze kenmerken zijn bij de Uitdaging aanwezig, waaronder het toepassen van dwang en drang en het bieden van een project buiten de eigen omgeving van de deelnemer.

Matrix 3 Werkzame kenmerken voor verbeteren subdoelen korte termijn

Subdoel	Projectkenmerk dat verband houdt met verbetering op dit subdoel	Aanwezigheid van dit kenmerk bij de Uitdaging
Motivatie	Trajectduur 6-12 maanden Intensiteit van 12 uur per dag Expliciet aandacht voor context Scholingsaanbod ⁵ Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering / als kern van het project	Nee Nee Nee Nee Ja
Sociale vaardigheden	Toepassing van dwang en drang	Ja
Middelengebruik	Buiten de eigen omgeving	Ja
Strafbare gedragingen	Geen	
Gevoel voor eigenwaarde	Geen	
(zelf)discipline	Geen	

Matrix 4 Werkzame kenmerken voor verbeteren subdoelen lange termijn

Subdoel	Projectkenmerk dat verband houdt met verbetering op dit subdoel	Aanwezigheid van dit kenmerk bij de Uitdaging
Sociale vaardigheden	Binnen de eigen omgeving Theoretische onderbouwing Bieden van nazorgprogramma Toepassing van dwang en drang Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering / als kern van het project	Nee Nee Ja Ja Ja
(zelf)discipline	Toepassing van dwang en drang	Ja
Middelengebruik	Geen	
Strafbare gedragingen	Geen	
Motivatie	Geen	
Gevoel voor eigenwaarde	Geen	

⁵ Met scholingsaanbod wordt bedoeld het aanbieden van de mogelijkheid tot het behalen van een diploma voor VMBO, HAVO, VWO of MBO.

BIJLAGE 1 PROJECTKENMERKEN DE UITDAGING

Onderstaand schema geeft een overzicht van de projectkenmerken waarop de negen pilotprojecten voor niet-participerende onderling van elkaar verschillen. De kenmerken van de Uitdaging zijn gearceerd weergegeven.

Matrix 1 Overzicht projectkenmerken de Uitdaging

Projectkenmerken			
In- of buiten eigen omgeving	Buiten de eigen omgeving		In de eigen omgeving
Aandacht voor context deelnemer	Niet expliciet aandacht voor context deelnemer		Expliciet aandacht voor context deelnemer
Gebruik competentie- of oplossingsgerichte benadering	Competentie- of oplossingsgerichte benadering is niet expliciet genoemd als onderdeel van de methodiek		Competentie- of oplossingsgerichte benadering is beschreven als essentieel onderdeel van de methodiek
Duur	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	Langer dan 12 maanden
Intensiteit	8 uur of minder per dag	12 uur per dag	24 uur per dag
Aanbieden van scholing in binnen het project	Geen scholingsaanbod binnen de setting van het project	Mogelijkheid tot behalen van certificaten	VMBO, HAVO, VWO of MBO binnen de setting van het project
Individuele of groepsgerichte aanpak	Voornamelijk groepsgericht	Zowel groepsgericht als individueel	Voornamelijk individueel
Toepassing dwang/drang	Niet of nauwelijks toepassing van dwang- of drangmiddelen	Bij sommige deelnemers toepassing van dwang- of drang	Deelname aan project alleen mogelijk op last van rechter of voogd
Aandacht voor discipline en structuur	Bieden van structuur wordt niet genoemd als essentieel onderdeel	Wel aandacht voor structuur, maar minder nadrukkelijk	Discipline en structuur als essentieel onderdeel van de aanpak
Samenwerking met betrokkenen	Samenwerking bestaat met name uit contact met verwijzers of het inschakelen van gespecialiseerde hulp	Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering	Samenwerking als kern van het project
Aandacht voor nazorg	Geen actief, gestructureerd nazorgtraject	Nazorg wordt verzorgd door samenwerkende instantie	Nazorgprogramma door project zelf
Vorm en functie theoretische onderbouwing	Geen schriftelijk vastgelegde theorie	Theorie vanuit overkoepelende organisatie/ theorie niet vooraf schriftelijk vastgelegd	Theorie als fundament voor de aanpak

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

December 2010

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: B. Bieleman en M. Boendermaker
Opdrachtgever: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport